

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

04 aprilie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Vladimir Timofti, Constantin Alerguș, Nadejda Toma, Petru Moraru,

a judecat, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de condamnatul Arpentin Ion, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 29 noiembrie 2016, în cauza penală în privința lui

*Arpentin Ion XXX, născut la
XXX, originar și domiciliat în XXX.*

Termenul de examinare a cauzei:

- 1. 18.02.2016-12.04.2016 (prima instanță);**
- 2. 13.05.2016-29.11.2016 (instanța de recurs);**
- 3. 10.02.2017-04.04.2017 (instanța de recurs
în anulare).**

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoria Leova din 12 aprilie 2016, Arpentin Ion XXX a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (3) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 550 unități convenționale, ceea ce constituie 11000 lei, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 4 ani.

2. Potrivit sentinței s-a stabilit că Arpentin Ion XXX, la 26.01.2016, în jurul orei 23:35, deținând permis de conducere și deplasându-se la volanul automobilului de model „Ford Mondeo” cu n/î LV AI 777 pe un drum local din or. Iargara, r-nul Leova, a fost stopat de către inspectorii IPR al INP al IGP Buragă Romel și Marcu Victor, care l-au suspectat de întrebuințarea băuturilor alcoolice și respectiv au solicitat actele la control, la care ultimul a refuzat categoric. Totodată, fiindu-i propusă efectuarea testării alcoolscopice cu aparatul Drager, Arpentin Ion a refuzat categoric, la fel i-a fost propusă și trecerea unui examen medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei prin recoltarea probelor în cadrul examenului medical, însă acesta neîntemeiat a refuzat.

3. Sentința a fost atacată cu recurs de către inculpat, care a solicitat casarea totală a acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitare în privința sa, deoarece este nevinovat.

În motivarea cerințelor sale a invocat următoarele:

- instanța nu a luat în considerare faptul că refuzul de a trece testarea alcoolscopică a fost datorat adresării brutale a colaboratorilor poliției, care l-au înjurat, nu s-au prezentat conform cerințelor legale, intenționau să-l scoată cu forța din salonul automobilului, iar un

polițist bătea cu pistolul în sticla ușii, pentru ca ușa să fie deschisă – pe acest fapt recurentul a înaintat o plângere în adresa Procuraturii r-lui Leova, însă nu au fost întreprinse careva măsuri; totodată, despre acest fapt pot mărturisi martorii Masacovschi A., Zacon E., Zacon Gh. și Lavrinov R., care se aflau în preajmă și au auzit adresările necenzurate ale polițiștilor, audierea cărora este necesară și prezența cărora în instanța de recurs o poate asigura recurentul, martorii menționați lipsind în ședința instanței de fond, deoarece erau plecați peste hotare;

- nu a fost luată în considerație declarațiile soției recurentului, care ajungând la fața locului auzise cum polițiștii îl insultau, și la întrebările ei dacă un astfel de comportament le este permis, ultimii s-au urcat în automobilul de serviciu și au plecat; conversația dintre soția recurentului și polițiști a fost înregistrată pe suport CD, anexat la materialele cauzei;

- nu a fost luat în considerație certificatul medical prezentat de partea apărării, prin care se confirma că în ziua săvârșirii faptului recurentul urma un tratament și folosea medicamente prescrise, tratament care a fost urmat începând cu 03.01.2016 până la 18.02.2016;

- recurentul de fapt nu a refuzat plecarea la spital pentru prelevarea mostrelor de sânge, ci din contra le-a propus această plecare polițiștilor, care însă au plecat după discuția cu soția primului;

- recurentul activează în calitate de fondator a ÎI „Daniart” și procesul de activitate a acesteia este dependent de folosirea mijlocului de transport, motiv din care acesta nu și-a permis niciodată întrebuințarea băuturilor spirtoase cu conducerea ulterioară a mijlocului de transport, pentru a nu fi privat de dreptul de a conduce mijloace de transport și a nu-și pierde serviciul.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 29 noiembrie 2016, pronunțată integral la 26 decembrie 2016, recursul declarat a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței.

4.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de recurs a constatat că din declarațiile inculpatului, date în instanțele de fond și recurs, reieșea că în instanța de fond acesta a recunoscut în principiu refuzul de a trece testarea alcoolică cu aparatul Drager, invocând comportamentul polițiștilor, iar în ședința instanței de recurs și-a recunoscut vinovăția pe deplin.

Totodată, instanța de apel a constatat că vinovăția inculpatului se mai dovedea și prin alte materiale ale cauzei, cercetate în ședința de judecată în instanța de fond și verificate în cea de recurs, și anume: declarațiile lui Buragă Romel, Marcu Victor și Arpentin Ludmila; procesul-verbal de cercetare a discului CD și examinarea înregistrărilor video, din 03.02.2016; ordonanța de începere a urmăririi penale din 01.02.2016; raportul-denumț al agentului constator, din 01.02.2016; raportul agentului constator cu privire la înregistrarea și evidența sesizărilor și a altor informații despre infracțiuni, din 26.01.2016; copia permisului de conducere a lui Arpentin Ion.

Astfel instanța de recurs, analizând declarațiile martorilor și celelalte probe, menționând aprecierea acestora conform prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, din punct de

vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, a constatat că vinovăția lui Arpentin Ion, în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (3) Cod penal, a fost demonstrată pe deplin.

Astfel, cu privire la argumentele invocate de recurent, instanța de recurs a ținut să le aprecieze netemeinicia, fiind combătute prin cumulul de probe administrate și cercetate, nefiind pasibile de a fi reținute ca temei de casare a sentinței contestate.

În acest context, instanța de recurs a ținut să respingă argumentul inculpatului privind refuzul său de a trece testarea alcoolscoptică în legătură cu comportamentul polițiștilor, or inclusiv în instanța de fond s-a reținut că colaboratorii de poliție s-au prezentat, i-au propus inculpatului să treacă testarea alcoolscoptică și i-au comunicat despre consecințele refuzului.

Cu referire la această concluzie, instanța de recurs a considerat că inculpatul, în situația dezacordului cu procedura de testare alcoolscoptică sau cu comportamentul polițiștilor, fiind suspectat de a fi în stare de ebrietate și avertizat asupra răspunderii penale pe care o poartă pentru refuzul de a trece testarea alcoolscoptică, putea să se adreseze la un centru medical pentru prelevarea mostrelor de sânge, fapt pe care nu l-a făcut, astfel nefiind probată intenția sa de a trece testarea alcoolscoptică, după cum el indică.

Cu referire la individualizarea pedepsei stabilite inculpatului, instanța de recurs a reținut că instanța de fond, la rândul său, a avut în vedere faptul că inculpatul a comis o infracțiune care face parte din categoria celor ușoare, că inculpatul se caracterizează pozitiv, este angajat în câmpul muncii, are la întreținere un copil minor și anterior nu a fost judecat, nu și-a recunoscut vina, precum și faptul că prin comportamentul său inculpatul nu a dovedit că ar regreta comiterea faptei ce i se impută.

În aceste circumstanțe, instanța de recurs s-a solidarizat cu concluziile instanței de fond, pe care le-a considerat întemeiate în partea posibilității corectării și reeducării inculpatului prin aplicarea unei pedepse sub formă de amendă în privința ultimului.

Referindu-se la cererea inculpatului privind aplicarea în privința sa a amnistiei, instanța de recurs a apreciat-o ca fiind neîntemeiată, considerând că situația inculpatului nu se conformează prevederilor legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 210 din 29.07.2016, în consecință ultimul fiind în imposibilitate de a beneficia de efectele legii respective.

În susținerea acestei concluzii, menționând analiza declarațiilor date de inculpat în cadrul urmăririi penale și în instanța de fond, instanța de recurs a relevat că ultimul nu a recunoscut pe deplin învinuirea ce i-a fost imputată și nu a manifestat căință activă. Aceste circumstanțe au fost apreciate de către instanța de recurs ca dovadă a lipsei elementului căinței active, care include în sine condițiile contribuției active la descoperirea infracțiunii și compensării valorii daunei materiale cauzate sau, în alt mod, reparării prejudiciului pricinuit prin infracțiune.

În acest context, instanța de apel a considerat că recunoașterea de către inculpat a vinovăției sale în fața instanței de recurs nu putea fi atribuită la faptul că el manifestă căință activă.

În consecință, constatând că inculpatul nu a manifestat căință sinceră în cadrul procesului penal, nu a recunoscut integral vina în comiterea faptei imputate, nu a contribuit la descoperirea infracțiunii, precum și faptul că argumentele expuse în recurs nu puteau fi reținute în sensul casării sentinței, instanța de recurs a conchis că recursul declarat urmează a fi respins, ca fiind nefondat, cu menținerea sentinței.

5. Decizia instanței de recurs este atacată cu recurs în anulare de către condamnatul Arpentin Ion, depus la 18 ianuarie 2017 (prin poștă), care invocând lezarea dreptului său la un proces echitabil, prevăzut de art. 6 § 1 CoEDO, solicită casarea totală a acesteia, cu încetarea procesului penal în privința sa, în baza art. 2 alin. (1) al legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 210 din 29.07.2016.

În motivarea cererii depuse, recurentul consideră că instanța de recurs a examinat inechitabil cererea sa privind aplicarea amnistiei, indicând formal lipsa căinței active.

În acest context, recurentul indică că instanța de recurs eronat a interpretat normele de drept referitoare la noțiunea de căință activă, or ea era obligată de a lua în considerație și de a se expune asupra declarațiilor sale date în instanța de recurs, unde a recunoscut integral vinovăția în săvârșirea faptei incriminate. Totodată, recurentul indică că atât în cadrul urmăririi penale, cât și în instanța de fond a recunoscut refuzul său de a trece testarea alcoolică, motivul acestui refuz fiind adresarea violentă a polițiștilor, care l-au insultat cu cuvinte necenzurate și au avut un comportament necorespunzător.

Recurentul consideră că privarea sa de dreptul de a beneficia de actul amnistiei, ce decurge din decizia instanței de recurs, este lipsită de o careva justificare, considerent din care consideră că i-a fost lezat dreptul la un proces echitabil, prevăzut la art. 6 § 1 CoEDO.

În susținerea concluziei respective, recurentul indică expunerea CtEDO în cauza *Van de Hurk c. Olandei*, unde s-a statuat că “dreptul la un proces echitabil nu poate trece drept efectiv, decât dacă cererile și observațiile părților sunt cu adevărat “ascultate”, adică examinate cum trebuie de tribunalul sesizat. Articolul 6 implică în sarcina “tribunalului” obligația de a face o examinare efectivă a mijloacelor, argumentelor și ofertelor de dovezi a părților, cel puțin pentru a le aprecia relevanța”.

6. Pe cauză a fost depusă referință de către procuror, care a menționat că prin materialele cauzei se confirmă faptul că sentința a fost atacată cu recurs de către inculpat, fiind solicitată achitarea sa. Ulterior, a fost depusă o cerere privind aplicarea amnistiei (f.d. 140), care în consecință a fost respinsă, instanța considerând că inculpatul nu a manifestat căință sinceră în cadrul procesului penal, nu a recunoscut integral vina în comiterea infracțiunii și nu a contribuit la descoperirea infracțiunii.

Procurorul consideră că aplicarea prevederilor legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 210 din 29.07.2016, constituie o prerogativă exclusivă a instanței de judecată.

7. Judecând recursul în anulare declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Apreciind argumentele invocate în recurs, Colegiul penal constată că acestea indică asupra formalității examinării cererii condamnatului privind aplicarea actului de amnistie în privința sa, cererea respectivă fiind respinsă fără o justificare plauzibilă, ceea ce a lezat dreptul condamnatului la un proces echitabil, în sensul art. 6 CoEDO.

În legătură cu cele expuse de recurent, Colegiul penal constată că prin decizia atacată s-a reținut că condamnatul nu a recunoscut pe deplin învinuirea ce i-a fost imputată și nu a manifestat căință activă, reieșind din declarațiile sale, date în cadrul urmăririi penale și în instanța de fond, ceea ce în ansamblu indică asupra lipsei căinței active, în calitate de condiție necesară pentru aplicarea amnistiei. Suplimentar, instanța de recurs a reținut că recunoașterea vinovăției de către condamnat, în fața instanței de recurs, nu putea fi atribuită la existența căinței active. Colegiul penal apreciază constatările respective ca fiind contradictorii și pripite.

În particular, contradictorialitatea concluziilor instanței de recurs s-a manifestat prin faptul că ea, pe de o parte, a constatat că condamnatul a depus o cerere prin care a solicitat aplicarea amnistiei în privința sa, recunoscându-și vinovăția și căindu-se sincer (f.d. 151), iar pe de altă parte a concluzionat că acesta nu și-a recunoscut integral vina și nu a contribuit la descoperirea infracțiunii (f.d. 152).

Totodată, Colegiul penal apreciază ca fiind pripită poziția instanței de recurs, privitoare la faptul că recunoașterea vinovăției în fața sa nu putea fi echivalată cu manifestarea căinței active.

În sensul dat, Colegiul penal menționează că potrivit art. 1 alin. (1) din legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a 25-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, nr. 210 din 29.07.2016, legea menționată *se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate care manifestă căință activă în cadrul procesului penal și celor condamnate care sânt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, perioadei de probațiune sau termenului de probă și sânt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă aceste persoane cad sub incidența prevederilor art. 2–9, 11 și 12.* Totodată, art. 1 alin. (2) al aceleiași legi stabilește că *căința activă a persoanei se determină în conformitate cu criteriile stabilite la art. 57 din Codul penal nr. 985-XV din 18 aprilie 2002, fără a ține cont de criteriul gravității faptei comise.*

La rândul său, art. 57 alin. (1) din Codul penal prevede că *persoana care pentru prima oară a săvârșit o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă poate fi liberată de răspundere penală dacă ea, după săvârșirea infracțiunii, s-a autodenunțat de bună voie, a contribuit activ la descoperirea acesteia, a compensat valoarea daunei materiale cauzate sau, în alt mod, a reparat prejudiciul pricinuit de infracțiune.*

În contextul circumstanțelor existente în cauză, Colegiul penal relevă că recunoașterea vinovăției de către persoană constituie o formă de contribuție activă la descoperirea infracțiunii, care la rândul său reprezintă, în sensul art. 57 alin. (1) Cod penal, o modalitate de manifestare a căinței active.

În acest sens, Colegiul penal consideră că instanța de recurs a concluzionat pripit asupra faptului că în cauză recunoașterea vinovăției de către inculpat, la etapa judecării cauzei în

ordine de recurs împotriva hotărârii pentru care nu este prevăzută calea de atac apelul, nu reprezenta o manifestare a căinței active, apreciere care în consecință a dus la respingerea cererii condamnatului de aplicare a amnistiei în privința sa. Totodată, Colegiul penal consideră că instanța de recurs urma să dea o apreciere corespunzătoare poziției condamnatului la examinarea cauzei în ordine de recurs, deoarece recunoașterea de către persoană a vinovăției sale poate fi valorificată la orice etapă a judecării cauzei.

La caz, Colegiul penal reține că constatările instanței de recurs, care au fost axate pe poziția condamnatului la urmărirea penală și în fața instanței de fond, erau pripite și nu au fost efectuate cu luarea în considerare a faptului că condamnatul și-a recunoscut vinovăția în fața instanței de recurs.

Din aceste considerente, Colegiul penal apreciază că constatările instanței de recurs sunt pripite și, în parte, contradictorii, fiind omisă o apreciere obiectivă și multilaterală a faptului că condamnatul și-a recunoscut vinovăția integral în fața instanței de recurs. Din acest motiv, Colegiul penal lărgit conchide că recursul în anulare, declarat în cauza deferită prezentei judecări, urmează a fi admis, cu casarea totală a deciziei atacate și cu dispunerea rejudecării cauzei în ordine de recurs de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de recurs urmează să țină cont de cele expuse în prezenta decizie, de motivele invocate în recurs și recursul în anulare, să aprecieze în mod obiectiv poziția inculpatului privind vinovăția sa, să se expună argumentat asupra cererii înaintate de condamnat, în coroborare cu condițiile aplicării actului de amnistie și să adopte o hotărâre legală și întemeiată, corespunzătoare prevederilor legale.

8. În conformitate cu art. art. 338, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), 457 alin. (1), (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursul în anulare declarat de condamnatul *Arpentin Ion XXX*, casează total decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 29 noiembrie 2016, în propria cauză penală și dispune rejudecarea cauzei în ordine de recurs de către aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 18 mai 2017.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Vladimir Timofti

Constantin Alerguș

Nadejda Toma

Petru Moraru